

"PROLETAREC."

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKI TOREK.

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, III.

Naročniški: Za Ameriko \$1.20 za celo leto, 30 za pol leta. Za Evropo \$2 za celo leto, \$1 za pol leta.

Oglas po deprezivu. Pri spremembih bivalstva se poleg novega naročnista tudi STARI nastavi.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday, by South Slavic Workers' Publishing Company, Chicago, Ill.

JOHN GAILSC, President;

JOHN PETRIĆ, Secretary;

ANTON PREŠER, Treasurer.

BUREAU OF RATES: United States and Canada, \$1.20 per year; the half year; Foreign countries, \$2 per year; the half year.

ADVERTISING RATES ON AGREEMENT.

SANLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC", 587 So. Center Ave., Chicago, Ill.

231

NEVARNI SOCIALIZEM.

"Kdo bo v socialistični družbi pil šampanja!"

To je eno tistih neumnih vprašanj, ki jih je slišal vsak v javnem življenju delajoč socialist gotovo tolkokrat, da se mu sploh ni več ljubilo, preprijeti se z ljudmi, ki nimajo resnejših argumentov. Vendar je pri koristno, da se govor nekoliko tudi o tej stvari. Ne mislim pač, da je šampanje najvišji užitek tega sveta; ljudje, ki imajo v tem izkušnje, trdijo celo, da je maček po šampanju najvišji. Toda v bistvu se ne gre za to imenitno pjačo, ampak stvar je tako:

Ljudje, ki so slišali nekaj zvoni o socializmu in o socialistični enakosti, pa se niso nikoli resno poslušali o stvari in niso niti razmisljali, si predstavljajo v boodi družbi (sami pravijo konsekventno: v boodi državi) dolge, dolge vrsti kasarn, vse enako zidane, vse enako urejene in stanovalne v njih enako razdeljene med vse državljanje. Točno opoldne bodo zazvonili bogosigavedi kaščni zvone, ljudje bodo pohiteli v državne obedovalnice in tam se bo serviralo vsakemu enako porcejo juhe, enako porcejo krompirja, enako porcejo pevcev in glazbenike, v gledališču ima ložo, vse prirodne lepote si lahko ogleda, pa morda še vsega skupaj ne razume.

Če se jim da časa, pridejo saveza do šampanja do cilindrov, lakiranih čevljev, diamantov, beršev itd. Kdo bo dobival take reči?

Ali — da se formulira vprašanje nekoliko pametnejše: Za koga bodo izvanredni užitki?

Odgovor je pa zelo kratek in enostaven: Za tiste, ki jih bodo zaslužili.

In prav tem je velika razlika med življenjem v kapitalistični in v socialistični družbi. Danes ima lahko vse izbrane užitke bogatin, čeprav jih ni vreden in čeprav ni pridobil bogastva z lastnim delom. Ne le, da lahko piše šampanja, da se vozi v kočiji, da ima metre: ampak omare si lahko napolni z najdragocenejšimi knjigami, po stenah razobesih lahko najimanejše slike, v vsak kot postavi krasen kip, na večerjo lahko povabi glasovite pevce in glazbenike, v gledališču ima ložo, vse prirodne lepote si lahko ogleda, pa morda še vsega skupaj ne razume.

DELAVCI!

Denar ni zgubljen.

Kupite "stock" Jugoslovanske Delavske

Tiskovne Družbe in postanite lastniki edinega slovenskega delavskega tednika v Ameriki. Delnica stane \$10. Plača se lahko v dveh obrokih po

\$5. Pišite za pojasevnila.

Jugoslovanska delavska tiskovna družba

587 So. Center Ave., Chicago, Ill.

V socialistični družbi pa velja, da enake pravice in dolžnosti. To se pravi: kdor je zdrav in sposoben za delo, mora toliko delati za splošnost — in s tem seveda zase — kolikor zahteva sorazmerna razdelitev dela in zato mora družba zadostiti njegovim potrebam enako kakor drugim. Garantirati mu mora minimalno zadoščenje telesnih in duševnih potreb, ki se jih skupno določi. Tega minimalnega dela, ki ga mora opraviti vsak v svojem okvirju, ne bo koliko, ker bo delo racionalno in ker bo vsa prodejna urejena za potrebo, ne pa za špekulacijo. Minimalnega zadoščenja potreb pa ne bo kolovo kako malo, ker se bo delo tako uredilo, da bo vsakdo lahko dovolj užival.

Te užitki mora družba garantirati tudi za delo nespodobnim, otrokom in starem. Poleg tega obveznega, recimo oficielnega dela, pa ostane še široko polje za svobodno delo vsem tistim, ki imajo večje zmožnosti. Oni bodo dali družbi več, nego je njih dolžnost. Nobenemu Edisunu ne bodo prepovedane iznajdbe, nobenemu Rodinu kiparenje in nobenemu Gorkemu pisarie.

Njih zvanredno delo ustvarjane vredne užitke. Družba bo torek svojim zasluznim članom lahko dala več, nego minimalno "plačo". Če je absolutno res, da je dobiček glavnih motorjev, tudi tega ne bo manjkalo v socialistični družbi, le da bodo imel dobiček oni, ki ga bodo zaslužili, ne pa oni, ki znajo najnepramejne izkoristiti.

Ne vemo, če se bo zelo bodo, čim umetnikom, učenjakom, velikim tehničarjem, pedagogom, iznajdeliteljem itd. posebno važno, piti šampanja in nositi karirane blage. Ampak če se jim bo, tedaj bodo pač lahko imeli obroke. Vsefakor pa bodo imeli vse predstni oni, ki jih bodo vredni.

Bajka o kaserniranju in uniformirjanju vseh v socialistični družbi je zelo neumna. Trditve, da ne bo vabne za delo, je zelo kratkovidna. Gotovo je sicer, da ima zdrav človek sam sebi magen za delo, da bo tam rajši delal, čim manj ga bodo obremenjavale materialne skrbi, čim prijetnejše in svobodnejše bo delo. Ali če bi vse to ne bilo resnično, ostane še dejstvo, da je priznanje tudi nagrada, zlasti če vselej nenečenega akzidenčnega vprašanja ni treba materialnih nagrad. Pa feticu to ne zadostuje, bo imela socialistična družba mnogo več sredstev za materijalne nagrade na razpolago, nego jih ima sedanj.

Kaj so za zavedenje delavec socialističnih klubov v politiki, unije v strokovni organizaciji, to naj bo S. N. P. J. za zaviranje v smučaju smrti, nezgodne ali bolzemi. S. N. P. J. je v kratki dobi pričuhila skoraj 5000 članov in nje rste so množe v vseh drugih slovenskih jednot, ki zahtevajo posebno versko prepravljanje od vsakega, preden se vpise.

Vsled tega priporočamo Slov. Nar. Pod. Jedinošči vsakemu zavedenemu slovenskemu delavecu, kar so za zavedenje delavec socialističnih klubov v politiki, unije v strokovni organizaciji, to naj bo S. N. P. J. za zaviranje v smučaju smrti, nezgodne ali bolzemi. S. N. P. J. je v kratki dobi pričuhila skoraj 5000 članov in nje rste so množe v vseh drugih slovenskih jednot, ki zahtevajo posebno versko prepravljanje od vsakega, preden se vpise.

Sadovi ustanovitve glasila se bodo pokazali, če le na na četrti konvenciji v Clevelandu. Že danes pa lahko smelo trdimo, da bodo ti sadovi ugodni za proevit in naraščaj jednotne, za razbistrenje pojma, tudi takoj, ki je na pretek, katerega lahko vsakdo vidi in opazi, aka ni step ali nevojilj jednotni lastniki lastnega glasila.

Sadovi ustanovitve glasila se bodo pokazali, če le na na četrti konvenciji v Clevelandu. Že danes pa lahko smelo trdimo, da bodo ti sadovi ugodni za proevit in naraščaj jednotne, za razbistrenje pojma, tudi takoj, ki je na pretek, katerega lahko vsakdo vidi in opazi, aka ni step ali nevojilj jednotni lastniki lastnega glasila.

Kazali so le na na četrti konvenciji v Clevelandu. Že danes pa lahko smelo trdimo, da bodo ti sadovi ugodni za proevit in naraščaj jednotne, za razbistrenje pojma, tudi takoj, ki je na pretek, katerega lahko vsakdo vidi in opazi, aka ni step ali nevojilj jednotni lastniki lastnega glasila.

Vzlio lastnemu glasilu pa ne smemo jednotičarji zanemariti, ustnemu propagando. Nagovarjati moramo še brezbrizno tevise-delavec, istotake da se vpiši v jednoto, kot nagovarjamajo delavec, da se pridružijo socialističnemu klubu in uniju, da bo demovo ob času četrtega zborovanja, kajti se zvršila nobena slovenska jednota, za razbistrenje pojma, tudi takoj, ki je na pretek, katerega lahko vsakdo vidi in opazi, aka ni step ali nevojilj jednotni lastniki lastnega glasila.

Zavedeni delaci na delo! Na volkovi v ovih oblačilih tulijo, saj škoditi ne morejo nikomur, kajti samim sebi.

DOPISI.

Cumberland, Wyo., 19. jan. — Cenjeno uredništvo "Proletarec"! — Želim nekoliko omeniti o tukajšnjih razmerah v nekaterih zadavah, kajti od nas se sploh nismo vedeli, kaj takega, takoj poklicalo psihiatra.

Plaščevi, ki se boste enakosti socializma, se torej lahko potolažijo. Neenakosti bo dovolj, pisane, lepe neenakosti, ampak ne take, ki sesa kri iz žil in ki ubija.

R. P.

SLOV. NAR. POD. JEDNOTA.

Poleg politične in strokovne organizacije, so v Ameriki potrebne organizacije, v katerih je delavec zavaročan za slučaj bolezni, neenakosti in smrti.

V političnih organizacijah se delaveci organizirajo, da se borijo na političnem polju za preobrat načasnega gospodarskega reda in za izvajanje socialističnih reform, ki so za produktivne stanove v prehodni dobi iz kapitalističnega gospodarstva v socialistično neobhodno potrebne. Delaveci se poslužijo politične organizacije, da potom volumno delaveci v Cumberlandu, Wyo., poravnajo socialistično gibanje. Zavedati smo se pričeli svojega razreda. Dne 19. t. m. smo organizirajo koristni produktivnih

stanov in omejujejo moč kapitalistov, današnjih sužnjodržcev.

V strokovnih organizacijah se delujejo delaveci, da si izvajajo višje plače, višji delavnički, sploh da se v industrijskih podjetjih že kolikor mogoče dandanes, v mesecu današnje človeške družbe omeji izkoriscenje delavec po kapitalistih.

V jednotah za slučaj bolezni, neenakosti in smrti se delujejo delaveci, da so delaveci in njih svoje preskrbljeni za slučaj smrti, bolezni in neenakosti.

Iz tega sledi, da so podporne jednotne istotake potrebne in važne za delavec kot politične in strokovne organizacije.

Zavedni slovenski delaveci v Ameriki so politično organizirani v socialističnih klubih, strokovno v unijah, za slučaj bolezni, smrti in neenakosti.

Zavedni slovenski delaveci v Ameriki so politično organizirani v socialističnih klubih, strokovno v unijah, za slučaj bolezni, smrti in neenakosti.

PROLETAREC

Fr. Sakser Co.

109 Greenwich St., New York

PODRUŽNICA

6104 St Clair Ave. N. E. Cleveland, O.

Oficijelno zastopništvo vseh parobrodnih družb.

Priporoča se Slovenskim in Hrvatim o prilikah potovanja v staro domovino, ali kdo koga sega vzdol — v prodajo parobrodnih listov po najnižji cenai.

Zeleniške listke za vso kraje v Zedin. državah in Evropi

Pošilja najcenejše in najhitrejše denar v staro domovino, bodisi zasebnim strankam, posojilnicam ali v kterioroki svrhi.

Vsi slovenski delaveci naj pazijo, da pride na sterilo.

109 GREENWICH STREET

in nikam drugam ter naj se prej dobro prepravi, ako je na pravem prostoru, predvsem se da pogovori, da komu vrča denar v meniju, da ima opravit z nami.

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Kaj se zavedeni slovenski delaveci v staro domovino naj zavestijo?

Stranka.

Izid volitev za gl. odbor Jugoslov. Soc. Zveze.

Glassovnici, ktere so vrnili jugoslov. socialistični klub, so podate naslednji rezultat:

Frank Lisjak, Chicago, predsednik.

Ignac Žlemburgar, Glenoee, O., podpredsednik.

John Petrič, Chicago, gl. tajnik.

Frank Podboj, Johnstown, Pa., podpredsednik.

Frank Podlipc, Chicago, zapisnik.

John Kravanja, Glenoee, O., podzapisnik.

Nadzorniki:

Valentin Potisek, La Salle, Ill.

Josip Ječmenja, Chicago.

Frank Janečki, Chicago.

Ivan Molek, Chicago, organizator.

Vsi kandidatji izvoljeni so skoro soglasno, izvenčni sodr. Fr. Podboj in sodr. John Kravanja, ki sta imela nasprotnne kandidate.

John Petrič, tajnik.

Novi klub.

V Cumberlandu, Wyo., ustavili so sodruži nov socialistični klub pod imenom "Klub veselih sodrov". Klub ima še 20 članov.

Jugoslovenska Socialistična Zvezda ga je sprejela pod svoje okrilje kot skupino štev. 6. V odbor so voljeni sledči sodruži: John Sare, predsednik; John Medved, tajnik; John Pagon, blagajnik; John Bahćević, zastopnik.

Nov socialistični klub so ustavili tudi sodruži v Murray, Utah. Klub ima 11 članov. Prisotil je k Jugoslovenski Socialistični Zvezdi kot skupina štev. 7. Odbor sestoji iz sledčih sodrov: Valentin Elitz, predsednik; Edv. Hollman, tajnik in blagajnik; Mike Žugelj, John Grahek, Frank Elitz.

Nova socialistični klub se ustavlja tudi v Virsden, Ill. Njegov prisotek k Zvezzi se morda naznam že prihodnji teden.

Nova kluba srčno pozdravlja mo in jem klicemo: Dobrodoši v vrstah organiziranega slovenskega proletariata v Ameriki! Naprej! Naprej! Naprej v razredni borbi!

Napredok hrvatskih sodrov.

Trečja številka "Radničke Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v početku očlki. Namesto prečak osem strani s štirimi kolonami ima zdaj "Radnička Stražu" štiri veliko večje strani s šestimi kolonami.

"Radnička Stražu" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novem roku i u večem obliku. Okavko povečana imati će Radničku Stražu 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotane novih načrta u borbi protiv mrački i nepravde — u borbi za istinu i radničko oslobodenje."

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Velepomembna konferenca sekretarije Jugoslovenske Socijalistične Zvezde in tajnika Cook County socialistične stranke, so dr. Fraenkel-a, se je vrnil ministro sredstev večer v prostorijah sodr. Fr. Mlađića. Uspešno te velevali konference bodo v kratkem znani javnosti.

DOMAČA ZABAVA.

katero je priredil slov. socialistični klub v Chicagu, se je obnenet.

Od kar ekzistira klub, ni bilo takega navala občinstva na veselje, kot to pot.

Dvorana je bila natlačena do zadnjega kotička — in mnogo moštva ni imelo sedežev. Slovensko hrvatsko ženstvo v Chicagu je bilo zastopano v obilnem številu, kar je jasen dokaz, da se tudi ženstvo začelo zanimati za priredbe, ki se v prid proletarskemu gibanju.

Mladih parov z veselimi obrazi se ni manjkalo. Vse je bilo v najlepšem redu in kontaktu programa, ki se je izjavil pod nadzorstvom v to postavljenega odbora.

Dvorana je bila primirno dekorirana z rdečimi zastavami in napisi kakor: "Proletarij vseh držav, združite se!" — "Združeni stojimo, nezdruženi pademo!" — "Naše časopisje je naše orožje, citajte "Proletarca" in "Radničko Stražu"! — "Prisostvem kapitalizmu največji udare, zamore zavdali naš list "Proletarca". — "Delave bodi svojega dela gospodar!" — "Socialisti se borijo za boljšo bodočnost vaših otrok" — Itd.

Veselica se je pričela tečno ob

Agitatoričen del.

osmi ur, ko je godba odigrala marsjezo. Ob pol 10 ur se je pa začeli izvajati program.

Slovenski delavski pevski zbor "Orel", ki se je korporativno udeležil veselice je zapel marsjezo. Sledil je burem aplauz.

Nato je nastopila gđe, Vera Grilee kot otvoriteljica programa. Opravljena v rdeči kostum z jakobinarco na glavi, držeča v desnici rdeče banderice z napisom "Socijalizem" je deklamirala demonstrativno "Vihraj visoko naš rdeči prapor!" Gđe, Vera Grilee je izvedla svojo ulogo kako dobro: njen neprisilen nastop kakor njene demonstrativne kretnje so imponirale vsem navzočim.

Uloga "Pijanca" — tekst iz srbičine — je prevzel in izvršil sodr. J. Zavertnik. Deklamiral je z obšutkom in taktem — pijanca. Srbski pesnik je dal temu "Pijanecu" veliko dušo; bil je pijanec, ker mu je krčmar dejal, da vino umori vsa zlo, zato "vina gor!" kliče pijanec. Ta pijanec je postavil vino v dobro službo, dasi je krčmar imel močne druge misli, ko je rskel, da ... vino vse udusi ...

Sodr. Ivan Molpk je imel daljši nagovor o pomenu "rdeče nedelje", ki je dobila svoje zgodovinsko ime dne 22. januarja 1905 v Petrogradu, glavnem mestu Rusije. V jedrnih besedah je razložil, kako so streljali kosaki na neoboroženo rusko ljudstvo, ki je hoteli iti k očki enarju proti ga kruha in dela. Beli car pa ukazal: smrt med ljudstvom! Sveti so pokale, prva druga, treča — in v belem snegu se je valjalo tisoč nedolžnih trupel, moč žena in otrok posledica tega je bila, da je bil sneg pobaran od krvi, ki je tekla iz ran padlih. Od tod "rdeča nedelja". V spomin na to nedeljo je sodr. Molpk zložil posem: "Spomin na rdečo nedeljo", ki je bila priobčena v 19. številki "Proletarca". To posem je sodr. Molpk v začetku programu deklamiral pred občinstvom. Za jedrnate besede je zel Molpk buren aplauz.

Nastopil je zopet pevski zbor "Orel" s svojimi izvečanimi glasovi in zape "V hribih se dela dan ..." "Pod oknom" "Slovenec in Hrvat" itd. Slovenski pevski zbor "Orel" je sploh mnogo pripomogel, da je veselica uspešna sijajnejše; kajti poleg devnevega užitka, so člani pripomogli, da je blagajna soc. kluba dosegla tako sijajen gmotni rekord.

Omenim naj, da se prišli iz La Salle, Ill. našač na to veselico sodr. V. Potisek. In njegova so-poga, z njeno tovarisko, sodr. Jos. Bratkovč, predsednik socijalne klube v La Salle, in sodr. Viktor Volk.

Tudi sodruži iz Aurora, Ill. so bili navzoči. Sodr. Rudman se je izrazil, da se tam snuje socijalni klub.

Pilo, polep in plasalo se je do ranega jutra. Zadnji gostje so se razšli ob sedmih zjutraj.

Omenim naj, da je prišlo okoli druge ure zjutraj nekaj uniformiranih v civilnih policejih — gotovo po navodilih kakršnega ovaduškega in skodobnega nasprotnika, ki je menil, da doseže začrtljeni cilj če se te "anarhisti" zapre — in leti se zahteva naj se prenaha s zabavo, kar bi bilo gotovo v gomotno skodo klubu. Sodr. Mlađić je še posebno želel, da je blagajna socijalna kluba v La Salle, in sodr. Viktor Volk.

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Trečja številka "Radničke Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v početku očlki. Namesto prečak osem strani s štirimi kolonami ima zdaj "Radnička Stražu" štiri veliko večje strani s šestimi kolonami.

"Radnička Stražu" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novem roku i u večem obliku. Okavko povečana imati će Radničku Stražu 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotane novih načrta u borbi protiv mrački i nepravde — u borbi za istinu i radničko oslobodenje."

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Nova socialistični klub se ustavlja tudi v Virsden, Ill. Njegov prisotek k Zvezzi se morda naznam že prihodnji teden.

Nova kluba srčno pozdravlja mo in jem klicemo: Dobrodoši v vrstah organiziranega slovenskega proletariata v Ameriki! Naprej! Naprej! Naprej v razredni borbi!

Napredok hrvatskih sodrov.

Trečja številka "Radničke Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v početku očlki. Namesto prečak osem strani s štirimi kolonami ima zdaj "Radnička Stražu" štiri veliko večje strani s šestimi kolonami.

"Radnička Stražu" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novem roku i u večem obliku. Okavko povečana imati će Radničku Stražu 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotane novih načrta u borbi protiv mrački i nepravde — u borbi za istinu i radničko oslobodenje."

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Nova socialistični klub se ustavlja tudi v Virsden, Ill. Njegov prisotek k Zvezzi se morda naznam že prihodnji teden.

Nova kluba srčno pozdravlja mo in jem klicemo: Dobrodoši v vrstah organiziranega slovenskega proletariata v Ameriki! Naprej! Naprej! Naprej v razredni borbi!

Napredok hrvatskih sodrov.

Trečja številka "Radničke Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v početku očlki. Namesto prečak osem strani s štirimi kolonami ima zdaj "Radnička Stražu" štiri veliko večje strani s šestimi kolonami.

"Radnička Stražu" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novem roku i u večem obliku. Okavko povečana imati će Radničku Stražu 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotane novih načrta u borbi protiv mrački i nepravde — u borbi za istinu i radničko oslobodenje."

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Nova socialistični klub se ustavlja tudi v Virsden, Ill. Njegov prisotek k Zvezzi se morda naznam že prihodnji teden.

Nova kluba srčno pozdravlja mo in jem klicemo: Dobrodoši v vrstah organiziranega slovenskega proletariata v Ameriki! Naprej! Naprej! Naprej v razredni borbi!

Napredok hrvatskih sodrov.

Trečja številka "Radničke Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v početku očlki. Namesto prečak osem strani s štirimi kolonami ima zdaj "Radnička Stražu" štiri veliko večje strani s šestimi kolonami.

"Radnička Stražu" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novem roku i u večem obliku. Okavko povečana imati će Radničku Stražu 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotane novih načrta u borbi protiv mrački i nepravde — u borbi za istinu i radničko oslobodenje."

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Nova socialistični klub se ustavlja tudi v Virsden, Ill. Njegov prisotek k Zvezzi se morda naznam že prihodnji teden.

Nova kluba srčno pozdravlja mo in jem klicemo: Dobrodoši v vrstah organiziranega slovenskega proletariata v Ameriki! Naprej! Naprej! Naprej v razredni borbi!

Napredok hrvatskih sodrov.

Trečja številka "Radničke Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v početku očlki. Namesto prečak osem strani s štirimi kolonami ima zdaj "Radnička Stražu" štiri veliko večje strani s šestimi kolonami.

"Radnička Stražu" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novem roku i u večem obliku. Okavko povečana imati će Radničku Stražu 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotane novih načrta u borbi protiv mrački i nepravde — u borbi za istinu i radničko oslobodenje."

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Nova socialistični klub se ustavlja tudi v Virsden, Ill. Njegov prisotek k Zvezzi se morda naznam že prihodnji teden.

Nova kluba srčno pozdravlja mo in jem klicemo: Dobrodoši v vrstah organiziranega slovenskega proletariata v Ameriki! Naprej! Naprej! Naprej v razredni borbi!

Napredok hrvatskih sodrov.

Trečja številka "Radničke Straže", glasila hrvatskih socialistov, je izšla minoli teden v početku očlki. Namesto prečak osem strani s štirimi kolonami ima zdaj "Radnička Stražu" štiri veliko večje strani s šestimi kolonami.

"Radnička Stražu" o tem sama piše: "Ovaj treći broj Radničke Straže izlazi u novem roku i u večem obliku. Okavko povečana imati će Radničku Stražu 208 redaka više, a to znači da će imati preko dvije stotane novih načrta u borbi protiv mrački i nepravde — u borbi za istinu i radničko oslobodenje."

Nas iz sred veseli ta napredok hrvatskih sodrov in mi ponovno priporočamo to bratski nam list slovenskim delavev, kateri so samožni hrvaččini. "Radnička Stražu" velja \$1.00 na leto. Pišite na naslov: Radnička Stražu, 572 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

Nova socialistični klub se ustavlja tudi v Virsden, Ill. Njegov prisotek k Zvezzi se morda naznam že prihodnji teden.

N

NIHILIST.

Povest iz ruske revolucije.

Spisal V. T. J. Zavorč Feodorov.

(Nadaljevanje.)

Obelinski je bil izmenaden, mislil je, da pregovori grofa, a viče, da je bil njegov trud zmanjšan, vprašal nekoliko strožje.

"Ste li vi voditelj zarote nihilistov?"

Molk . . .

"Ali ste se vi zakleli, da ubijete ministra in carja?"

Molk . . .

"Ste li nihilist?"

Molk . . . Niti na eno vprašanje ni odgovoril grof.

Knez se obrne od grofa, stopi do Globovskega, primega ga pod roko in gre ž njim parkrat gorinčel po sudi; nagovarja mu, naj vse pove, da bo bogato plačan, da dobri zopet službo. Globovski ne odgovori niti besedice.

"Gavorite!" kazreči knez.

Obelinski dvigne pest in zakriči:

"Gavorite . . . ali!"

Globovski se ne gane.

Besed je spraševal knez vse druge, a nikdo ni odgovoril; dajeval je po sobi, a nihilisti so stali mirno.

"S knuto vas prisilim, da govorite," je grozil knez, a nihile se ni zmenil za njegovo žuganje. Sedaj sklene poskusiti zadnje sredstvo, da omehča vjetnike.

Dá jih odvesti v dvorano. Na knezevo veljevje odkrije policijski plič raz truplo atentatorja, kateri je odprtih v ostekljenih vtičih, krčevito držeč v roki samokres, ležal na tleh.

Obelinski vpraša: "Pozname tega človeka?"

"Ne!" odgovorí vsi.

"Ta človek je pal od rok pojistov, ko je hotel umoriti kneza Sipjagina."

Prva misel vseh je bila: Torej mu ne posrečilo! Toda nihile izgubljene, došlo je še ljudi, ki bodo izvršili delo! A veste o neuspeli atentatu nikogar ne vzemirji. Obelinski se je prevaril, ko je mislil, da jim bo na obrazu spoznal strah ali plahost, ki bi jih izdala. Ilnadni in mirni so stali okoli trupla atentatorja. Se enkrat jih knez vpraša, če pozna morilca, nakar vsi odgovorí: "Ne."

"Ni li član iste družbe, kot vtiči."

Tiho je bilo v dvorani, nikdo odgovori ničesar. Obelinski vpraša: "Je li bil nihilist?"

A odgovora ne dobi na vprašanje; trdovratno so molčali nihilisti. Tedaj ukaže Obelinski dvigniti pokrov raz krsto Sipjagine; mislil je, da bo opazil na leh ujetnikov znake veselja ob sledu na mrtvega ministra.

Delo je torej uspelo! Grob je padel od roke izbranega in v tisti je vsak zaklejal Šehelu: "Stava!" Nekaj časa je vladala na vdvoranu, na to ukaže O. Obelinski grof, naj stopi k truplu mrtvega ministra: "Vprašam Vas poleg trupel mrtvega ministra in atentatorja: ste li član tajnega revolucionjskega odbora, ki smre prevar v deželi? Ste li vedeni, da bo ta človek umoril ministra Sipjagine? Ste li poznali mrtveca?"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je priletel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Sedaj stopi od krste, kamor stoji Mirovič in ponovi iste besede: vsi po vrsti so stopali pred "sto in ponovili grobov vsklik."

Takoj so obvestili carja: Obelinski je bil prepričan, da je bil na Zeleni zaroti grof Vladimirovič in zahteval je, naj se najstrožje kaznejo sokrivi.

Car je pozval najuglednejše in svetovale, da se dogovoril z nasledniku ministra Sipjagine.

Predstavljanju dobi pre besedo, knez Obelinski, da povzeta v tem času in današnji preiskavi, očno opis vse atentat, potem je Sipjagin šel sam k naslovom, ki je držal v roki neko proštejo. V tem so se začuli streli. minister je padel. Žalilov je postal nihilist v pregnanstvo. Dasi je Pleve propadel s svojim predlogom, vendar ni izgubil na dvoru ugleda, ker je napravil mir v Rusiji. Da je pri carju v milosti, pokazal je tudi upor v Harkovu, kjer je vodil preiskavo. Energični tiran je ukazal streliati na de-

cijškim uradom, da se zvá, kdo da je. Truplo leži v policijski mrtvačnici, kjer si je lahko vse skočil ogleda. Ujetnike so soočili s trupli, a na vprašanja ni nikdo odgovoril. Samo izjavil so, da so pil na smrt grobarji Sipjagine. Agenti v mozemstvu so obvezeni, meje zavarovane in nikdo sumljiv ne pride preko njih. Ko je končal Obelinski, bil je car zamislen in bled. Videl je pred seboj grozni atentat na njegovo gredo. Razbita kočija, razgrano truplo, razbita lobanja — grozna slika usode. Misil je, da bombe še niso nehalo delovati, a tudi sam ni varen. Spominjal se je Sipjaginih besed na zadnjem plesu: "Veličanstvo, v Rusiji so nihilisti smršni in nospasni, prepičani sem, da ne budem žrtev nihilistov. V treh dneh javim Vašemu Veličanstvu, da v Rusiji ni več nihilizma."

Zdelo se je, da so njegove besede resnejše, ker je še isti dan polovil nihiliste in voditelja; a tretji dan je padel sam!

Car je motril svetovale, kakor bi jih hotel vprašati: Kaj sedaj?

Minister Vite predlagal na mesto Sipjagine odločnega človeka, ki bo znal udusiti revolucionarno gibanje. Posvetoval se je car z drugimi, ki so mu svetovali isto. Steč naropotnik nasilja: Je vendar uvidel car, da mora to službo dobiti mož, ki bi s silo uničil silo.

Ker je bil izmed drugih general Subotic strogi in nopravljiv.

Minister pravosodja pa je tem odločno ugovarjal, češ, v tako resnih časih mora stati na čelu policije mož, ki pozna vse tajne nihilizma. Vojak tega ne pozna in kako naj načeluje policije v času, ko ni učarjev osoba varna. Temu so pritrdili vsi: a kdaj naj prevzame ministristvo, ko vse stari glavni ministrov boste nihilistov!"

Nekdo predlagal, da naj prevzame to mesto bivši guverner Finske, knez Hiljkov, rodom Poljak, a včasini se ni zdel primeren.

Hiljkov je bil zvest carju vdan uradnik; ker je bil dobrage sreca, niso mogli misliti, da bi bil kot minister na svojem mestu. Ko je bil Finski upor, pokazalo se je, da je bil slab upravnik.

Vsled njegove starosti ga niso hoteli odsloniti, dasi je mesto njegova vladat podguverner Voječlav Konstantinovič Pleva. Ko je prosil za pokoj, so vsele spremeli njegovo ponudbo, a da bi ga sedaj imenovali ministrom policije — bi ne bilo primereno.

Mlad, energičen, zrel, ne lahko mihiščen človek, ki dobro pozna položaj, okolnosti, narod in plemstvo — mora stopiti na Sipjagine mesto!

Tak mož je bil Voječlav Konstantinovič Pleva, kateremu v peti leti v carški svet službo ministra policije. Ko car podpiše dekret, pride iz Helsingfora viceguverner Finske kot minister policije.

Pleva je bil majhno postavitev, svetlih, živih oči in dasti star prizorno 60 let, krepak ter žilav, kot mladenec, obenem je bil pa energičen, hladen in neizprosen.

Od svoje rane mladosti je služil v raznih državnih službah ter se pokazal povsod ko tiran in dospot.

Predstrel gosto vrsto predstojnikov, bilo je njegovo geslo, in delo je po tem geslu toliko časa, da je dosegel do mesta policijskega ministra.

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem pi na tvojo smrt, grobati domovine!"

Grof ne črhuje besedice, nakar reče: "Knez: "Gavorite, predmo vnotrinjno silo in vas primoramo, da odgovorite!"

Ko Aleksander ne odgovori ničesar, vpraša knez: "Prisezite, da niste poznali mrtveca?"

Svečano dvigne grof Aleksander Vladimirovič, sin najuglednejše plemenitaške ruske rodbine, kar oče je bil prijatelj carjev, njegov brat pa je padel, ko je prilezel bomba, poleg Aleksandra II. roko v znak priznega in celzno zakliče. "Prisegam, da sem